

Korte berichten

Oog voor natuur

Dijken zijn kleine natuurgebieden, het krioelt er van leven. Wieren, krabbetjes en allerlei vogels en andere dieren voelen zich er thuis. Vooral het water en de dijken langs de Westerschelde en de Oosterschelde herbergen bijzondere natuurwaarden. Niet zelden zijn ze beschermd door wet- en regelgeving. Het vervangen van de steenbekleding van de dijken is een ingrijpende maatregel, ook voor de natuur. Wij zorgen ervoor dat alles wordt gedaan om rekening te houden met de gevolgen voor planten, vogels en andere dieren op en langs de dijken. Zo wordt de werkstrook zo smal mogelijk gehouden, en worden de karakteristieke kreken en schorren zoveel mogelijk ontzien. Ook houden we rekening met de broedtijd en de voor- en najaarstrek van vogels.



Meer dan het minimum...

In veel gevallen doen we nog meer dan wat wettelijk minimaal vereist is: soms worden vervangende of nieuwe broedgebieden gecreëerd, bij de keuze van de steenbekleding wordt rekening gehouden met de doorgroeibaarheid voor zoutplanten en de



begroeibaarheid voor wieren. Hoewel dit meestal niet de goedkoopste oplossingen zijn, zien we dit als een vanzelfsprekende investering in een uniek natuurgebied.

Door al dit soort maatregelen zijn er geen blijvende negatieve gevolgen te verwachten voor de omliggende natuur. We streven ernaar dat de natuur zich kan herstellen of zelfs wordt verbeterd.

Onderhoudswegen: toegankelijk of niet?

In de meeste gevallen wordt aan de buitenkant van de dijk een verharde onderhoudsweg aangelegd, zodat de dijk voor onderhoud of bij calamiteiten goed



• Voor meer informatie: www.zeeuwingen.nl

bereikbaar is. Vaak stellen de waterschappen deze onderhoudswegen open voor het publiek, met name voor wandelaars en fietsers, maar dit gebeurt niet altijd. Langs sommige dijktrajecten hebben vogels namelijk hun hoogwatervluchtplaatsen of broedgebieden. Om de vogels niet te verstoren zijn deze trajecten niet toegankelijk voor recreanten.



Museumglooiing

Bij het werk aan de dijken vervangen moderne materialen de oude. Hierbij gaat een hoop verloren. Zonde van de historische waarde. Daarom maakt het projectbureau zich ook sterk voor behoud van oude blokken, zuilen en stenen. Bij het watersnoodmuseum in polder Vierbannen van Duiveland legt het projectbureau dit jaar een zogenaamde museumglooiing aan. Daarop komen diverse oude steensoorten zoals basalt, Vilvoorde steen, petit granit, het voor Zeeland kenmerkende systeem Leendertse, Haringmanblokken en Doornikse steen. Elke bekleding krijgt een afzonderlijk vak met een oppervlakte van 50 vierkante meter. De dijk wordt als het ware een lappendeken van historische materialen. Een grappig gezicht met educatieve waarde.

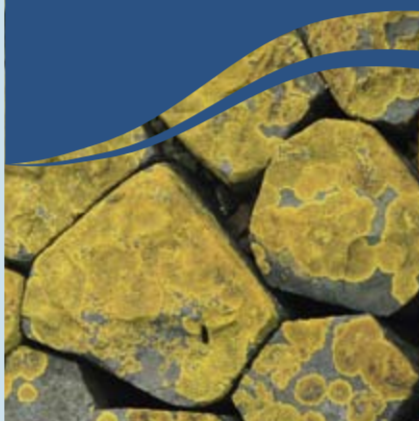
i Digitale Nieuwsbrief

Wilt u op de hoogte blijven van de werkzaamheden bij u in de buurt? Meldt u dan aan voor onze digitale nieuwsbrief op www.zeeuwingen.nl

Waar vindt u ons?

Heeft u vragen, opmerkingen of klachten? U kunt ons bereiken via:
www.zeeuwingen.nl
info@zeeuwingen.nl
0118-621370

Via onze eigen website en die van uw gemeente houden wij u op de hoogte van de stand van zaken van het werk. Na afloop van het werk ontvangt u nogmaals een editie van deze krant.



Een project van: Rijkswaterstaat waterschap Zeeuws-Vlaanderen waterschap Zeeuwse Eilanden

Zeeuwingen

Deze krant wordt huis-aan-huis verspreid in het werkgebied van projectbureau Zeeweringen en verschijnt tweemaal per jaar.

Zeeland hoeft zich geen zorgen te maken over natte voeten. De dijken aan de Zeeuwse wateren zorgen voor veiligheid. Daar waar golven tegen de dijk slaan, liggen betonblokken of natuursteen. Dit maakt de dijk sterk. Maar op een aantal plaatsen in Zeeland is deze steenbekleding niet sterk genoeg. Tijdens een zeer zware storm kunnen de stenen of betonblokken losslaan. Daarom wordt dit jaar bij u in de buurt aan de versterking van de dijken gewerkt.



Polder Vierbannen

inlaag bij Ouwerkerk

NUMMER 1 | 2009

Dijktrajecten 2009

Informatie

Het projectbureau versterkt dit jaar 8 dijktrajecten. Op het kaartje ziet u waar gewerkt wordt. Wilt u meer weten over de verschillende dijktrajecten? Of zien wat er verder tot 2015 op het programma staat? Neem een kijkje op onze website www.zeeuwingen.nl

- 1 Polder Vierbannen van Duiveland, inlaag bij Ouwerkerk
- 2 Grevelingendam
- 3 Anna Jacobapolder, vm veerhaven, Willempolder
- 4 Oesterdam (aanzet), Eerste en Tweede Bathpolder
- 5 Oud-Noord-Bevelandpolder, incl. Colijnsplaat
- 6 Boulevard Bankert en Evertsen
- 7 Nijs-, Hoogland-, Ser Arends- en Schor van Molenpolder
- 8 Zoutelande



Reeds uitgevoerd

Uitvoering 2009

Colofon

Dit is een uitgave van projectbureau Zeeweringen, een samenwerkingsverband van Rijkswaterstaat, waterschap Zeeuwse Eilanden en waterschap Zeeuws-Vlaanderen.

Realisatie
projectbureau Zeeweringen

Uitvoering
men@work

Bronvermelding
Topografische ondergrond: © Google Maps

Redactieadres
Projectbureau Zeeweringen
Postbus 1000
4330 ZW Middelburg
T (0118) 62 13 70
F (0118) 62 19 93

www.zeeuwingen.nl



Dijkversterkingen in 2009

Werken aan veiligheid

Dijken beschermen het achterland van Zeeland tegen overstromingen. Begin jaren 90 werd duidelijk dat de steenbekleding van de dijken op sommige plaatsen te licht is. Dat wil zeggen, te licht om een zogenaamde superstorm te doorstaan, want dat is de veiligheidsnorm. Een superstorm is een storm die veel zwaarder is dan die van 1953 en die statistisch gezien eens in de 4000 jaar voorkomt. De steenbekleding voldoet dus niet overal aan die veiligheidsnorm.



Rijkswaterstaat en de Zeeuwse waterschappen maken er samen werk van om dat wél het geval te laten zijn. Daartoe is projectbureau Zeeweringen opgericht. Sinds 1997 coördineren wij de uitvoering van de dijkversterkingen in Zeeland. Dit jaar pakken we acht dijktrajecten aan. Om welke trajecten het gaat, kunt u zien op het overzichtskaartje op de achterzijde van deze krant. Op de volgende pagina's kunt u lezen wat er bij u in de omgeving staat te gebeuren.

Verschillende belangen

Bij het uitvoeren van de werkzaamheden aan de dijken is er rekening met de omgeving. Vanwege de aanwezigheid van mens, dier en plant zijn er vaak tegengestelde belangen: zo willen vogels in alle rust kunnen broeden en willen recreanten van het strand, de omgeving en de zee genieten.

Door in gesprek te gaan met alle belanghebbenden stemmen we alles zo goed mogelijk op elkaar af. Bij de voorbereiding en uitvoering van de werkzaamheden aan de dijken is er intensief contact met omwonenden. Andere gesprekspartners zijn provincie, gemeenten en natuur- en milieuorganisaties, zoals de Zeeuwse Milieufederatie, Staatsbosbeheer en de Vogelbescherming.

Zo min mogelijk overlast

De werkzaamheden aan de dijken kunnen overlast veroorzaken in de omgeving. Zo kan het storten van steen voor geluidsoverlast zorgen en het gieten van asfalt stank veroorzaken. Ook rijden er vrachtwagens af en aan en dit zorgt soms voor lawaai en stof. Vanwege de veiligheid zijn

de dijken waar gewerkt wordt afgesloten voor publiek. Hierdoor is fietsen, wandelen en strandbezoek op die plaatsen niet mogelijk. We zijn ons zeer bewust van de eventuele hinder en proberen deze dan ook zoveel mogelijk te beperken. Toch lukt het niet altijd alle overlast te voorkomen. Maar het ongemak is gelukkig altijd van tijdelijke aard: een veilige dijk is het blijvende resultaat!

Wanneer wordt gewerkt?

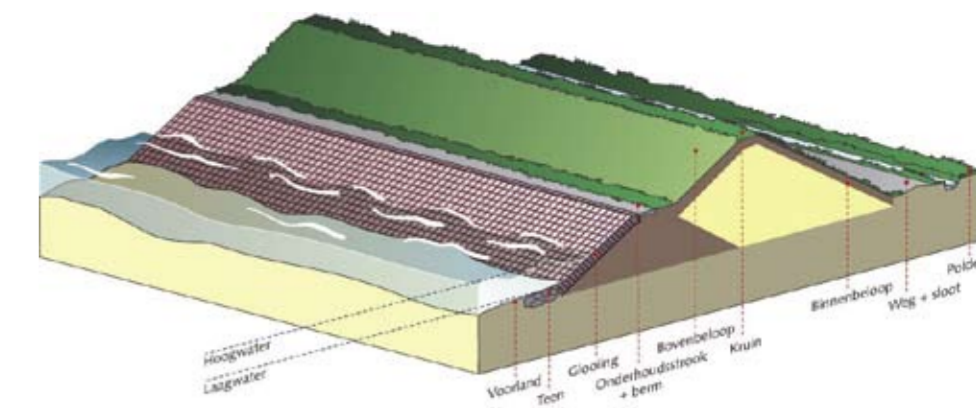
Het meeste werk aan de dijken vindt plaats als de weersomstandigheden het gunstigst zijn, tussen 1 april en 1 oktober. Buiten deze periode, tijdens het stormseizoen, zijn er teveel risico's: zwaar weer zou de openliggende dijken kunnen beschadigen. Als er toch wordt gewerkt tijdens het stormseizoen, dan gaat het om voorbereidingen of afronding van het werk of bijvoorbeeld om het aanbrengen van een extra laag op de bestaande steenbekleding.

Investeren in veiligheid

Om de dijken te versterken is geld nodig. Daarom is in de rijksbegroting voor Zeeland 924 miljoen euro gereserveerd voor verbetering van de steenbekleding en daarmee de verhoging van de veiligheid. Vanaf 1997 is hieruit de verbetering van 150 kilometer dijk bekostigd. Daar komt nog ruim 175 kilometer bij. Het project loopt dan ook door tot 2015. Dat is lang, maar noodzakelijk, want er zijn veel dijktrajecten die versterkt moeten worden en dat kan niet allemaal tegelijk.

Op onze website www.zeeuwingen.nl kunt u zien wat er de komende jaren allemaal op het programma staat.

Polder Vierbannen van Duiveland inlaag bij Ouwerkerk



Wat gaan we doen?

Het is natuurlijk een beetje dubbel, maar een betere plek om duidelijk te maken waarom dijken moeten worden verbeterd, is er niet: de inlaag bij Ouwerkerk, vlak bij het watersnoodmuseum. Het museum laat immers overduidelijk zien wat de gevolgen zijn van een dijkdoorbraak.

Het dijktraject bij Polder Vierbannen heeft een lengte van 3,6 kilometer. Grotendeels wordt alleen de bekleding van de boventafel vervangen door nieuwe betonzuilen. De ondertafel krijgt een extra laag breuksteen, ingegoten met gietasfalt. Op een klein deel van de dijk krijgt ook het talud betonzuilen. Op de aanzet van de Zuidbout komt een verborgen glooiing. Dat betekent dat de nieuwe bekleding erachter wordt doorgezet. De onderhoudstrook krijgt een laag asfalt, zodat deze ook voor een deel toegankelijk is voor fietsers.

Oud en Nieuw

Het projectbureau wil het landschap zo min mogelijk verstoren: het herkenbare karakter moet behouden blijven. In 2007 werd de cultuurhistorie langs de oevers van de Oosterschelde in kaart gebracht. Zo kan er bij het ontwerp van dijken nog beter rekening mee worden gehouden.

In de Polder Vierbannen liggen binnendijks veel waardevolle objecten, zoals de monumentale caissons, de kreek en de inlaag. Hierop heeft de dijkversterking geen invloed. Een ander verhaal is dat aan de buitenzijde van de dijk. Daar is nog een grote diversiteit aan materialen en dijkpalen te vinden. Deze moeten plaats maken voor materialen die voldoen aan de huidige technische eisen. Om tegemoet te komen aan het verlies van de oude dijkbekleding, legt het projectbureau op een stuk dijk vlak bij het watersnoodmuseum een museumglooiing aan. Daarop komen diverse oude steensoorten terug zoals basalt, Vilvoordse steen, petit granit, het voor Zeeland kenmerkende systeem Leendertse, Haringmanblokken en Doornikse steen. Elke bekleding krijgt een afzonderlijk vak met een oppervlakte van 50 vierkante meter.

Hoe ziet een dijk eruit?

Een dijk bestaat uit een basis van zand. Om te voorkomen dat deze basis wegspeelt, is deze afgedekt met een laag klei en een filterdoek. Daarop is een laag steen of beton aangebracht en soms ook nog een laag gietasfalt. Dit zorgt voor extra versterking en fixatie. Deze steenbekleding moet de ergste golfklappen opvangen. Vroeger werden veel steen- en betonsoorten gebruikt die volgens de huidige veiligheidsnormen niet zwaar genoeg meer zijn. Deze moeten dus worden vervangen of versterkt.

Een dijk bestaat vanaf de zeezijde naar het land uit:

- Voortafel
- Teen
- Glooping
- Onderhoudstrook en berm
- Binnenbehoop
- Kruin
- Bovenbehoop

De ondertafel is het gedeelte van de dijk dat onder gemiddeld hoogwaterniveau ligt, de boventafel ligt boven gemiddeld hoogwaterniveau. Bovenop de dijk ligt vaak gras. Onderaan, op de ondertafel (en (deels) op de boventafel, ligt de steenbekleding.



- Locatie: Schouwen-Duiveland, nabij Watersnoodmuseum
- Lengte: 3,6 kilometer
- Periode: april – oktober
- Fasering: fase 1: 15 maart - 15 juli, oostkant bij Camping Vierbannen
fase 2: 1 april - 15 mei, midden bij strand Zuidbout
fase 3: 1 april - 1 september, westkant

Wat merkt u van het werk?



Het werk kan helaas niet ongemerkt voorbijgaan. Om de werkzaamheden veilig uit te kunnen voeren wordt het dijktraject namelijk afgesloten. Hierdoor is het niet mogelijk om daar te wandelen, te fietsen, te duiken of gebruik te maken van het strandje. Het werk wordt in fases uitgevoerd. Daardoor is het strandje in het hoogseizoen gelukkig weer wel voor iedereen beschikbaar.

De wandelroute Oosterscheldepad wordt via markeringen omgeleid. Voor fietsers worden twee permanente dijkovergangen aangelegd: bij dijkpaal 279 (bij de splitsing Nieuwendijk/Stelweg) en bij dijkpaal 310. Eenmaal de dijk over en aangekomen op de Nieuwendijk, is verder geen omleiding nodig. De wegen zijn daar breed genoeg om er, ondanks het transportverkeer, veilig te kunnen fietsen. Het watersnoodmuseum, de horeca en de camping blijven goed bereikbaar.



Vogels

De Ouwerkerkse Inlaag is een druk vogelgebied. Algemeen geldt hier dan ook, dat op de kruin van de dijk nooit transportverkeer mag komen. Dit zou de rust verstoren. Om dezelfde reden wordt het onderhoudspad tussen de dijkpalen 273 en 279 afgestrooid met grond. Daardoor blijft wandelen mogelijk, maar wordt meer recreatie ontmoedigd. De rust is ter bescherming van de vogels, die hier naar eten zoeken (foerageren). Verder houdt het projectbureau rekening met vogels door het werk al vóór het broedseizoen te beginnen. Dit voorkomt dat ze nesten maken in het gebied. Ten slotte rond het projectbureau de werkzaamheden voor 1 september af in verband met de doortrekkie van de Bontbekplevier.

Periode april t/m oktober 2009

Werkgebied en transport



Voor het uitvoeren van de werkzaamheden is veel materiaal nodig in de vorm van grond, betonblokken, asfalt en breuksteen. Dit moet worden aangevoerd en tijdelijk worden opgeslagen in depots. Op het kaartje ziet u waar er precies gewerkt wordt, waar de depots liggen en hoe het vrachtverkeer gaat rijden.

Het projectbureau houdt bij de keuze van transportroutes altijd rekening met de omgeving. Vooral met het oog op de veiligheid zijn de routes zorgvuldig gekozen. Om de overlast zoveel mogelijk te beperken en de transportroutes zo kort mogelijk te houden, worden vooraansnog drie depots ingericht. Deze

bevinden zich aan de zuidzijde van de splitsing Nieuwendijk/Weg van de Internationale Pers, op de splitsing Zuiddijk/Weg van de Internationale Pers en bij de splitsing Groenedijk/Nieuwendijk. De transportroute gaat over de Nieuwendijk.

• Voor meer informatie: www.zeeweringen.nl



Watersnoodmuseum

Rond Pasen opent het verbouwde en uitgebreide Watersnoodmuseum de deuren. Het projectbureau is bezig met plannen voor een expositie in dit museum. Zodra hierover meer bekend is, vindt u informatie op de website van het projectbureau. Wanneer de museumglooiing klaar is, wordt deze opgenomen in de wandelroute die het watersnoodmuseum in de omgeving heeft uitgezet.